

Phong trào khởi nghiệp đổi mới sáng tạo **TRONG TRƯỜNG ĐẠI HỌC Ở NGHỆ AN**

■ Ngọc Minh

Trong hệ thống đổi mới sáng tạo quốc gia và hệ sinh thái khởi nghiệp, trường đại học là thành tố rất quan trọng. Bên cạnh chức năng đào tạo con người, vai trò của các trường đại học ngày càng trở nên quan trọng trong hoạt động nghiên cứu khoa học, phát triển công nghệ và hợp tác với khu vực doanh nghiệp để thương mại hóa, ứng dụng các kết quả khoa học và công nghệ. Các trường đại học mạnh là nguồn sản xuất tri thức và công nghệ cho xã hội, cung cấp ý tưởng sáng tạo dồi dào cho các dự án khởi nghiệp, đóng góp cho sự gia tăng tài sản và năng lực trí tuệ của các doanh nghiệp.

1. Vai trò của trường đại học trong hệ sinh thái khởi nghiệp

Hệ sinh thái khởi nghiệp được hiểu là “tổng hợp các mối liên kết chính thức và phi chính thức giữa các chủ thể khởi nghiệp (đã tồn tại hoặc tiềm năng), các tổ chức khởi nghiệp (công ty, nhà đầu tư mạo hiểm, nhà đầu tư thiên thần, hệ thống ngân hàng), các cơ quan liên quan (trường đại học, các cơ quan nhà nước, các quỹ đầu tư công) và tiến trình khởi nghiệp (tỷ lệ

thành lập doanh nghiệp, số lượng doanh nghiệp có tỷ lệ tăng trưởng tốt, số lượng các nhà khởi nghiệp, tinh thần bán hàng và tham vọng kinh doanh) tác động trực tiếp đến môi trường khởi nghiệp tại địa phương”. Mỗi ngành dọc có một hệ sinh thái khởi nghiệp tương ứng riêng, giữa các hệ sinh thái khởi nghiệp có phần giao nhau. Sức mạnh của hệ sinh thái khởi nghiệp tùy thuộc vào sự gắn

kết chặt chẽ của các thành phần bên trong hệ sinh thái khởi nghiệp (Bộ Khoa học và Công nghệ, 2019).

Như vậy, trường đại học đóng vai trò vô cùng quan trọng trong hệ sinh thái khởi nghiệp bởi ngoài yếu tố vai trò xúc tác, trường đại học còn tác động trực tiếp tới 3 yếu tố cấu thành hệ sinh thái khởi nghiệp là: nguồn nhân lực, hệ thống hỗ trợ và cố vấn, giáo dục và đào tạo. Thực tế cho thấy, trường đại học và viện nghiên cứu là các mắt xích quan trọng của hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo. Trong đó nhiệm vụ chính của đại học là đào tạo và phát triển nhân tài. Bên trong các trường đại học có thể có các vườn ươm, nhưng mục đích chính của nó là tạo môi trường trải nghiệm thực tiễn cho sinh viên, giúp sinh viên tích lũy kiến thức, kỹ năng về quản trị dự án khởi nghiệp. Hơn nữa, mục tiêu của đại học không phải là phát triển doanh nghiệp. Thực tế, hoạt động khởi nghiệp không phải dành cho mọi sinh viên đại học. Theo thống kê, chỉ có khoảng 2-3% sinh viên có mong muốn khởi nghiệp.

Cụ thể, vai trò của trường đại học trong hệ sinh thái khởi nghiệp thể hiện ở những nhiệm vụ chính sau:

Một là, đào tạo và phát triển nhân tài, tức là tạo ra một nhân tố quan trọng trong hệ sinh thái khởi nghiệp. Đó là đào tạo nên các doanh nhân khởi nghiệp, các nhà quản lý doanh nghiệp và các chuyên gia có chuyên môn trong kinh doanh/doanh nghiệp. Theo một số nghiên cứu quốc tế đã chỉ ra rằng, việc kinh doanh và quản trị kinh doanh là hoàn toàn có thể đào tạo được, không nhất thiết dựa vào yếu tố gen di truyền hay tố chất, bản năng vốn có của sinh viên. Trên thế giới có rất nhiều đại học nổi tiếng về đào tạo doanh nhân, cái nôi sản sinh của những doanh nhân, tỷ phú thành đạt như Đại học Harvard của Mỹ, Đại học Cambridge của Anh hay Đại học Quản lý Singapore (SMU). Đại học là nơi cung cấp những kiến thức nền tảng một cách khoa học và chính thức đầu tiên cho sinh viên về kinh tế, khoa học và kỹ thuật. Từ đó, các em sẽ tự hình thành và phát triển thêm những kỹ năng, kiến thức mới về doanh nghiệp và doanh nhân để khởi nghiệp thành công, trở thành những doanh nhân thành đạt trong tương lai.

Hai là, cung cấp điều kiện cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất, phòng thí nghiệm cho các doanh nghiệp/dự án khởi nghiệp. Trước khi tiến hành thương mại hóa các sản phẩm và dịch vụ để kinh doanh trên thị trường, các

doanh nghiệp khởi nghiệp luôn phải tiến hành những bước thử nghiệm để đánh giá sản phẩm, làm các sản phẩm mẫu. Chính các trường đại học, với những phòng thí nghiệm và cơ sở vật chất của mình là nơi lý tưởng để tiến hành những hoạt động đó, với trình độ chuyên môn cao và chi phí hợp lý.

Ba là, cung cấp công nghệ (được bảo hộ và không được bảo hộ) - nguồn lực quan trọng cho các doanh nghiệp tăng trưởng nhanh. Các trường đại học là môi trường và là cái nôi sản sinh ra những công trình nghiên cứu khoa học, sáng chế... Đó là những sản phẩm trí tuệ có ý nghĩa rất lớn để hình thành nên những ý tưởng kinh doanh và khởi nghiệp cho doanh nhân. Chính vì vậy, nhà trường cần phát huy vai trò của mình trong hệ sinh thái khởi nghiệp, kết hợp với doanh nghiệp lớn, các startup để cùng nhau xây dựng một hệ sinh thái phát triển bền vững và hiệu quả.

2. Phong trào khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong các trường đại học ở Nghệ An

Để xây dựng một quốc gia khởi nghiệp, điều kiện tiên quyết là phải hình thành nên một thể hệ doanh nhân khởi nghiệp có năng lực sáng tạo ra và cung cấp các giá trị thực cho xã hội. Thể hệ doanh nhân khởi nghiệp này chỉ có thể hình thành và phát triển trong một môi trường có tư duy khởi nghiệp. Do vậy, dù không phải sinh viên đại học nào cũng có thiên hướng khởi nghiệp nhưng việc đào tạo tư duy khởi nghiệp là cần thiết cho tất cả các sinh viên. Những năm gần đây, cùng với sự khởi sắc và hoạt động sôi nổi của hệ sinh thái khởi nghiệp tỉnh nhà, rất nhiều trường đại học ở Nghệ An đã thành lập các trung tâm hỗ trợ khởi nghiệp, cũng như phát động các cuộc thi, phong trào, đưa các nội dung về khởi nghiệp vào